

I, §§ 28 - 29

1. Παραδείγματα ερμηνευτικών ερωτήσεων

A. Ερωτήσεις ανοικτού τύπου ή ελεύθερης ανάπτυξης

1. Θα μπορούσαν να αποφύγουν οι Αθηναίοι τον αιφνιδιασμό των Σπαρτιατών; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.
2. Αφού μελετήσετε προσεκτικά το κείμενο, να γράψετε τα συμπεράσματά σας για το σχέδιο μάχης του Λυσάνδρου.
3. *Τὰ πράγματα τῶν Ἀθηναίων διεφθαρμένα*: Τι σημαίνει η φράση για την έκβαση του (Πελοποννησιακού) πολέμου; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.
4. Να αξιολογήσετε τη σημασία της ήττας των Αθηναίων.
5. Αφού σημειώσετε τα ρήματα που δηλώνουν τις διαταγές και τις ενέργειες του Κόνωνα, να παρουσιάσετε την αντίδρασή του στον αιφνιδιασμό του Λυσάνδρου.
6. Λαμβάνοντας υπόψη σας τη φήμη της ναυτικής δύναμης των Αθηναίων, πώς ερμηνεύετε την επιτυχία του Λυσάνδρου, όπως παρουσιάζεται στη συγκεκριμένη ενότητα; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.
7. Γιατί στην § 28 το κείμενο αποτελείται από κύριες προτάσεις;

B. Ερωτήσεις σύντομης απάντησης

1. Ποιο ήταν, σύμφωνα με την εξέλιξη των γεγονότων, το βασικό σφάλμα των ηττημένων;
2. *ἔσήμανε, ἔλαβε, συνέλεξε*: Με βάση τα ρήματα να παρουσιάσετε συνοπτικά τις ενέργειες του Λυσάνδρου.
3. Πόσα πλοία των Αθηναίων σώθηκαν και με ποιο τρόπο;
4. Γιατί ο Κόνων δεν επέστρεψε στην Αθήνα;
5. Γιατί ο Κόνων κατέφυγε στον Ευαγόρα της Κύπρου;
6. *Πάραλος*: Ποια ήταν η αποστολή της στην αρχαία Αθήνα;
7. Γιατί χρησιμοποιείται συχνά ο σύνδεσμος δὲ στις §§ 28-29;

Γ. Ερωτήσεις κλειστού τύπου ή συνδυασμός ανοικτού και κλειστού τύπου

1. Γιατί ο Κόνων πήρε φεύγοντας τα μεγάλα ιστία των πλοίων του Λυσάνδρου; Να σημειώσετε Χ στο τετράγωνο της σωστής απάντησης.
  - α) διότι τα ήθελε ως λάφυρα.
  - β) για να επιδιορθώσει τα ιστία των δικών του πλοίων.
  - γ) για να τα μεταφέρει στην Αθήνα για την κατασκευή νέων πλοίων.
  - δ) για να μην μπορούν οι αντίπαλοι να τον καταδιώξουν.

2. Α. Να σημειώσετε ένα Χ στην πρόταση που θεωρείτε σωστή.
Τοὺς δὲ πλείστους ἄνδρας ἐν τῇ γῆ συνέλεξε. Στο σημείο αυτό διαφαίνεται:
  - α) η ειρωνεία του Ξενοφώντα για τους Αθηναίους.
  - β) η συμπάθειά του προς τους Αθηναίους.
  - γ) αιχμή κατά του Λυσάνδρου.
  - δ) η ουδετερότητα, η απόσταση του ιστορικού από τα γεγονότα.

Β. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

2. Γραμματικές ερωτήσεις - ασκήσεις

1. Στις παρακάτω προτάσεις να ελέγξετε την ορθότητα του γραμματικού προσδιορισμού των λέξεων που δίνονται, διαγράφοντας το σκέλος που περιέχει το λάθος.
  - *δίκροτοι*: είναι ουσιαστικό / επίθετο β' κλίσης
  - *πλείστους*: είναι επίθετο υπερθετικού / συγκριτικού βαθμού
  - *κατασχών*: είναι μετοχή αορ. β' / ενεστώτα του ρ. *κατέχω*
  - *εἷς*: είναι πρόθεση / αριθμητικό
  - *ἔφυγον*: είναι οριστ. παρατατικού / οριστ. αορίστου β' του ρ. *φεύγω*
  - *πράγματα*: είναι ουσιαστικό γ' / β' κλίσης

2. Να συνδέσετε τις λέξεις της στήλης Α με το γραμματικό τους προσδιορισμό στη στήλη Β. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

Α	Β
1. <i>διεσκεδασμένων</i>	α) επίθετο β' κλίσης
2. <i>κεναί</i>	β) ουσιαστικό α' κλίσης
3. <i>ἔλαβε</i>	γ) απόλυτο αριθμητικό
4. <i>ἰστία</i>	δ) μετοχή παρακειμένου
5. <i>ὄκτώ</i>	ε) οριστική αορίστου α'
6. <i>βοηθεῖν</i>	στ) ουσιαστικό β' κλίσης
7. <i>συνέλεξεν</i>	ζ) οριστική αορίστου β'
	η) απαρέμφατο ενεστώτα

3. Να γραφεί το β' ενικό πρόσωπο των εγκλίσεων του αορίστου β' των παρακάτω ρηματικών τύπων:

Αόριστος β'				
	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
ἔχων				
ιδών				
ἦσαν				
ἔλαβε				
φεύγων				
κατασχών				

4. *ταχίστην, πλείστους, μεγάλα, πλήρεις*: Να τοποθετήσετε τα επίθετα στον παρακάτω πίνακα και να συμπληρώσετε τους άλλους βαθμούς στο ίδιο γένος, αριθμό και πτώση.

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός

3. Συντακτικές ερωτήσεις - ασκήσεις

1. Να χαρακτηρίσετε τη συντακτική θέση των κύριων ονομάτων του κειμένου.
2. Να εντοπίσετε στο κείμενο και να χαρακτηρίσετε τους ομοιόπτωτους ονοματικούς προσδιορισμούς (παράθεση, επεξήγηση, επιθετικός και κατηγορηματικός προσδιορισμός).
3. *Δισκευδασμένων δὲ τῶν ἀνθρώπων*: Να χαρακτηρίσετε τη μετοχή και να αιτιολογήσετε την πτώση της.
4. Στις παρακάτω προτάσεις να ελέγξετε την ορθότητα του συντακτικού προσδιορισμού των λέξεων που δίνονται, διαγράφοντας το σκέλος που περιέχει το λάθος.
  1. *πλεῖν*: είναι ειδικό απαρέμφατο / τελικό απαρέμφατο
  2. *τῶν νεῶν*: είναι γενική διαιρετική / γενική κτητική
  3. *παντελῶς*: ο επιρρ. προσδιορισμός δηλώνει ποσό / τρόπο
  4. *κεναί*: είναι επιθ. προσδ. / κατηγορούμενο (στο *αἱ δὲ νῆες*)
  5. *τῶν Ἀθηναίων*: είναι γενική υποκειμ. / γενική κτητική (στο *πράγματα*)
  6. *διεφθαρμένα*: είναι μτχ. κατηγορηματική / επιθετική από το *ἔγνω*
  7. *ταῖς ναυσί*: είναι δοτική της συνοδείας / δοτική του μέσου
  8. *ἀπαγγελοῦσα*: είναι επιθετική μετοχή / τελική μετοχή

5. Α. Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση σημειώνοντας X στο αντίστοιχο τετράγωνο.

ἡ δὲ Κόνωνος καὶ ἄλλαι περὶ αὐτὸν ἑπτὰ πλήρεις ἀνήχθησαν ἄθροαι καὶ ἡ Πάραλος. Το *ἄθροαι* προσδιορίζει το εννοούμενο υποκείμενο του *ἀνήχθησαν*, *νήες*, και είναι:

- επιθετικός προσδιορισμός
- κατηγορηματικός προσδιορισμός
- επιρρηματικό κατηγορούμενο που δηλώνει τρόπο
- προληπτικό κατηγορούμενο ή του αποτελέσματος

- B. Να αιτιολογήσετε την επιλογή σας.

4. Λεξιλογικές - Σημασιολογικές ασκήσεις

1. *ναῦς - νῆες - νεῶν*: Να γράψετε όσα εύχρηστα παράγωγα, σύνθετα⁶ ή παρασύνθετα και από τα τρία θέματα του ουσιαστικού γνωρίζετε.
2. *σήμανση, γνωστικός, σημασία, φθαρτός, υπόληψη, ανάληψη, συλλαβή, ασύλληπτος, διάγνωση, αδιάφθορος, συλλογή, επιλεκτικός*: Να γράψετε τα ρήματα του κειμένου που έχουν ετυμολογική συγγένεια με τις λέξεις που δίνονται.
3. Να γράψετε τα αντίθετα των παρακάτω λέξεων: *πλήρεις, αὐτόθεν, γινώσκω, λαμβάνω, πλείστους*.
4. Να υπογραμμίσετε τη σωστή νεοελληνική απόδοση σύμφωνα με το κείμενο:

<i>δίκροτοι</i> : με διπλό κρότο	με δύο σειρές κουπιά	χωρίς κρότο
<i>τειχύδρια</i> : ψηλά τείχη	μικρά τείχη	τείχη μέσα σε νερό
<i>τήν ταχίστην</i> : όσο γίνεται πιο γρήγορα	το πιο γρήγορο πλοίο	την πιο σύντομη οδό
<i>κατὰ κράτος</i> : εναντίον του κράτους	με όλη τη δύναμη	σε όλο το κράτος
<i>τὰ ἰστία</i> : οι ιστοί	τα πανιά	τα σχοινιά

---

⁶ Από το θέμα *νη- τέσσερα* (νηοπομπή, νηολόγιο, νηοψία, νηογνώμονας), από το νε- τουλάχιστον ένα (νεώριο, επίνειο), από το *ναυ-* μπορούν να γράψουν πολλά.